

nešlo o kopřivku, rozsah byl menší než 50 % tělesného povrchu, nebyly přítomny žádné systémové symptomy a nevyžadoval žádnou léčbu nebo jen antihistaminika. Nadále je doporučeno provádění kožních testů alergologem u reakcí se středním a vysokým rizikem, viz tabulka 2.

Řada studií v poslední dekádě potvrzuje bezpečnost a přínos přímých provokačních testů u pacientů s nízkým rizikem anafylaktické či závažné pozdní reakce. Různí autoři používají různé systémy posuzování rizika. Velmi praktický, jednoduchý a v praxi již dobře osvědčený skórovací nástroj pro hodnocení rizika skutečné alergie na penicilin u dospělých pacientů navrhl Trubiano a kolektiv pod názvem PEN-FAST.

Delabeling penicilinové alergie pomocí PEN-FAST skóre a přímého provokačního testu

PEN-FAST je mezinárodně uznávaným skórovacím systémem, který umožňuje stratifikaci pacientů podle rizika alergické reakce, viz tabulka 3. Tento test identifikuje pacienty s nízkým rizikem alergické reakce, u kterých není nutné provádět kožní testy před orálním penicilinovým testem (7). Bezpečnost PEN-FAST testu byla ověřena v celé řadě studií, samotný test má velmi vysokou negativní prediktivní hodnotu pro

vyhledání nízkorizikových pacientů (96,3 %) (8). Data ukazují, že pacienti, kteří mají PEN-FAST skóre 0–2 body mohou absolvovat přímý orální penicilinový test bez předchozího kožního testování, což je velmi

Tab. 3. PEN-FAST

<p>Pacient udává alergii na penicilinová ATB:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ ano – pokračuji s PEN-FAST ■ ne – nevyplňuji PEN-FAST
<p>Kritéria PEN-FAST</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Penicilinová alergická reakce během posledních 5 let: <ul style="list-style-type: none"> ■ ano – 2 body ■ ne – 0 bodů ■ Anafylaxe / Angioedém / Závažná kožní reakce (SCAR)*: <ul style="list-style-type: none"> ■ ano – 2 body ■ ne – 0 bodů ■ Vyžadována léčba penicilinové alergické reakce: <ul style="list-style-type: none"> ■ ano – 1 bod ■ ne – 0 bodů <p>* Stevens-Johnsonův syndrom, toxická epidermální nekrolýza, DRESS syndrom, akutní generalizovaná exantematózní pustulóza</p>
<p>Interpretace výsledků</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ 0 bodů: velmi nízké riziko < 1 % ■ 1–2 body: nízké riziko 5 % ■ 3 body: střední riziko 20 % ■ 4–5 bodů: vysoké riziko 50 %

Tab. 2. Stratifikace rizika na základě anamnézy a klinického obrazu, upraveno podle Barbaud, et al. (6)

Kategorie	nealergické vedlejší účinky	mírný MPE	neznámá reakce	nezávažné časné reakce / středně těžký MPE / opožděná kopřivka / mírný MPE při závažné komorbiditě	anafylaxe / kopřivka / pozitivní kožní test / opakovaná reakce na lék	závažné pozdní reakce
Charakteristika	zvracení, průjem, bolest hlavy, kvasinková infekce nebo alergie u člena rodiny nebo po počáteční reakci stejný lék toleroval/a	nástup > 6 hodin po podání, trvání < 7 dní, není kopřivka, rozsah < 50 % povrchu těla, žádné systémové příznaky, žádná systémová léčba nebo jen antihistaminika	nevyžadovala léčbu nebo pohotovostní lékařskou pomoc	generalizovaný pruritus nebo MPE trvající > 7 dní, vyžaduje lokální nebo systémové steroidy, > 50 % povrchu těla, bez systémových příznaků nebo kopřivka > 1 hod. po expozici léku nebo mírný MPE, ale závažné srdeční / plicní onemocnění, mastocytóza apod.	anafylaxe nebo kopřivka < 1 hod. po expozici léku nebo pozitivní kožní test nebo opakovaná reakce na lék	těžký MPE > 50 % povrchu těla a varovné příznaky* nebo SCAR
Riziko alergické reakce	srovnatelné s obecnou populací	nízké	nízké až střední	středně vysoké	vysoké	vysoké
Kožní testy	nejsou potřeba	nepovinné	nepovinné, na individuální posouzení	indikuje a provádí alergolog	indikuje a provádí alergolog	individuálně epikutánní testy
Provokační testy	nejsou potřeba	jednorázovou léčebnou dávkou, observace 1–2 hodiny	rozložený do 2 dávek, observace 1–2 hodiny	indikuje a řídí alergolog	indikuje a řídí alergolog	kontraindikovány

Legenda: MPE – makulopapulózní exantém; SCAR – SJS/TEN, DRESS, AGEP

*varovné příznaky závažných pozdních reakcí: významné postižení obličeje, atypické terčovité léze, bulózní léze, tmavě červený erytém, rozsáhlá pustulóza, bolestivá kůže, postižení sliznic, generalizovaná lymfadenopatie, zvýšené jaterní enzymy, zhoršené funkční testy ledvin, horečka > 38,5 °C, anémie, granulocytopenie, trombocytopenie, neutrofilie, eozinofilie, hypokomplementemie, hepatitida, nefritida, pneumonitida